

Operett Dorozsmáról

Ábrahám Pál Viktóriája a Zenés Színházban

Jelenet a második felvonásból. Koltay kapitány: Turpinszky Béla, Viktória: Morvai Pálma

Vérig ne sértse Tápé tisztelt polgárait, de szombat este óta Dorozsma a világ közepe. Legalábbis Szegeden, a Zenés Színházban. „Nem forog már Dorozsmán az öreg szélmalom” — hasítja szívfájdítóan Morvai Pálma, úgy is mint Viktória, Ábrahám Pál nagyoperettjének vendégprimadonnája, igaza azonban csak féligazság ma már. A dorozsmai szélmalom tudniillik följújtották. „Elvileg” forog tehát, pontosabban forgásba hozható — de hát részint erről még mit sem sejthetett a komponista ötven évvel ezelőtt, részint meg nem is fontos persze. Dorozsma ennek dacára kitörülhetetlen az operettvi-

lágából immár, hisz Földes Imre naiv kis meséje Peckinggel meg Tokióval köti össze, akár a jó öreg Hány bátyó Nagyabonyt Milánóval. Viktória ugyanis Dorozsmán született. Innen baringol az első világháború végóráiban a Távol-Keletre völegénye, a japán fogságból szökésbe levő Koltay kapitány (Turpinszky Béla) után, még falházasságot is köt a svéd nagykövettel (Csizmadia László), amit természetesen az igazi férjelölt mindjárt az első, véletlen találkozáskor sürgősen félreért. Nem ez az egyetlen véletlen itt, Rencz Antal, a békcécsabai vendégrendező mégis úgy tesz, mintha ko-

molyan elhinné. Evégből teljesen hagyományos, dekoratív előadást nyújt át a műfaj helyi híveinek. Ötleiteit is ezeken a kereteken belül sorjázta — Pethő László szellemes koreográfijával, amj többek között a tánckarnak is lehetőséget kínál a bizonyításra. Varga Mátyásnak ezen a zsebszínpadon annyit dicsért, praktikus-esztétikus érzékkel megáldott díszletalkotó fantáziáját meg Vágvölgyi Ilona egzotikumot is magába szippantó jelmezeinek látványát Rencz kivált a fényhatásokkal gazdagítja tovább. Ezekkel tud nagy pillanatokot exponálni (a szerelmesek első felvonásvégi találkozásánál például), ugyanakkor nyugvópontokat teremteni a színes kavalkádban. Cser Miklós zenekara megbízhatóan muzsikál, hangzásvolumene se több, se kevesebb, mint amennyit egy ilyen típusú operett kíván.

Morvai Pálma primadonnája imitt-amott szenvedőbb, egészében azonban kellemetes alakítás a jó kiállású, fess Turpinszky Béla és a legjobban éneklő Csizmadia László oldalán. Kelemen Márta cserfes Riquett-je mellett Bácskai János Jancsija izesen bazsevál, Andódy Olga (Ah Weng) párjaként pedig ügyesen mozgó, jó képességű színészt ismertünk meg Jakab Tamásban (Miki). Kátó Sándor szertartásos Excellenciás, de a dorozsmai kiskocsmapincéretének, Szántó Lajosnak meg Vadasi Tünde Zsuzsijának is jut szám. Csin: Szécsi László, a bonc Herczeg Ferenc, a japán tiszt Piskolti László.

A szombati premiért követően tegnap estére újabb szereposztást írt ki a színház. Ebben az összeállításban Koltay kapitány Fekete Imre, Riquette: Andódy Olga, Jancsi: Varga Károly, Miki: Somló Gábor, Zsuzsa: Egyedi Klára. A többiek maradtak.

N. I.

A kobzos jubileuma

avagy: „egy komplex” krónikája

... a régi magyar tánczenéből a verbunkosnak nevezett romantikus nézeti tánc és táncmuzsika kifejlődése nagyrészt rejtve játszódott le... A gyűjtemények magyarosai, az ungarcsák, saltus hungaricusok, jobbára az előző század, sőt, talán századok hagyományos stílusát viszik tovább.”

A lehetséges (kinyomozható) fejlődés útja, a részletes stílus- és dallamelemzések mind hozzáférhetők mindenkinek, többek műveiben, avagy a nagyszabású összefoglalásban, Dobszay László Magyar zenetörténetében, melyből a fenti idézet is való.

Am ki forgatja a zenetörténeti tanulmányokat? S ki mindenkinek lenne jó tudni, miként hangzottak az ungarcsák? Ugyebár látszik, a lehetséges érdeklődők köre nagyon eltér egymástól. Mert egy, aki hivatásszerűen foglalkozik a zenével, s megint egy, más, kinek nemzeti öntudatához lenne jó tudnia, hogy mára „finnugor” időkben léteztek sámantáncaink, melyek szerkezeti rokonságot mutatnak a 16-17. századi magyar táncokkal...

„Kérem szépen, mindezeket nem mondhatom el egyenként mindenkinek. Marad a meghívó, s aki kapja, vagy eljön, vagy nem.”

A népművelők sanyarú sorsáról való tirádák nem ritkák mostanság. A kultúra „szegénységéről” való zengzetek úgyszintén közismertek. Ezúttal mégis valami példáról van szerencsém hírt mondani. Arról, hogy mégis lehet, és mégis érdemes népművelői akcióba lendülni. „A Móra Ferenc Múzeum és a Szegedi Egyetemi Műhely tisztelettel meghívja Önt a múzeum dísztermébe, L. Kecskés András lantművész és együttese táncbemutatóval egybekötött hangversenyre.” Ez állt a meghívón.

Es láss csodát: pénteken este annyian voltak a dísz-

Tánc — szó — zene — kép

teremben, hogy az érdeklődők felének nem jutott szék. Állva hallgatták végig a „koncertet”. Idézőjelbe teszem, mert igazán nem a hagyományos értelemben vett hangversenyenél volt szó, hol a zenészek muzsikálnak, a közönség kellő áhitattal és magára hagyatva hallgat. L. Kecskés András nemcsak kitűnő lantos, kobzos, énekes, hanem kiváló ismeretterjesztő is. A zeneket (Tóth István dudán, furulyán, Kisvarga József hegedűn játszott). Halper János táncbemutatóit, Pastinszky Krisztina vers- és korabeli szövegmondásait — magyarázatokkal kísérte, közvetlen-közérthető stílusban, szellemesen. A magyar tánc „életre kelt”, mint a történelmi századok jellemző szellemiségének egyik hordozója. Ki-ki érthette érzékelhette, mi a nemzeti idioma a zenében... Es ehhez ráadásnak ott voltak a díszterem falain a nevezetes schallaburgi kiállítás (Mátyás és a reneszánsz Magyarországon) anyagából kölcsönzött diák, képek.

A népművelők ilyenkor azt mondják: komplex. A hétköznapi halandó „csak” azt érzékeli, hogy minden érzékszervét foglalkoztató élményben van része.

Nos, valahogy így... Jene ne érdemes máskor is. Azaz: ha nincs elég pénz, össze kell fogni (a Szegedi Egyetemi Műhely saját kezeiben még meg is taldotta a szép estét: a „Gödör” főszó, hol a zenészek muzsikálnak, a közönség kellő áhitattal és magára hagyatva hallgat. L. Kecskés András nemcsak kitűnő lantos, kobzos, énekes, hanem kiváló ismeretterjesztő is. A zeneket (Tóth István dudán, furulyán, Kisvarga József hegedűn játszott). Ha megvan a téma, ki kell találni a közönségvonzó „körítést” is. Es persze szervezni is kell...

„Kifejezetten erre az alkalomra, Szegedre állítottam össze ezt a műsort. A hosszú praxis segített némileg hozzájárulni az ungarcsákról való eddigi ismereteinkhez. Megírtam egy értekezésben, és szegedi népművelők kérésére fordítottam át a tudományos adalékokat — műsorra. Ez a 76. összeállításunk. 75 volt eddig, régi magyar és európai zenéből.” L. Kecskés András éppen 20 évvel ezelőtt, 1965-ben tartotta első lantestjét. A pénteki szegedi „ösbemutatót” akár méltó jubileumi koncertnek is tekinthetjük.

Sulyok Erzsébet

Huszonöt éves a szegedi fogorvosképzés

AZ OKTATÓ-, A GYÓGYÍTÓ- ÉS KUTATÓMUNKA PILLANATAI SIPOS ISTVÁN KÉPEIN

SZEGEDI ORVOSTUDOMÁNYI EGYETEM
— FOGÁSZATI ÉS SZÁJSEBÉSZETI KLINIKA
IGAZGATÓ:
DR. MARI ALBERT
EGYETEMI TANÁR

